

Työ, perhe ja omaishoito osana Väestöliiton toimintaa ja tavoitteita

Omaishoidon verkoston seminaari

Eija Koivuranta

Väestöliitto

6.11.2019

perhe
ystävällinen
työpaikka

Väestöliiton myöntämä tunnus

Vuoden Vaikuttavin ARVO –teko 2018

Yhteiskunnallisten yritysten liitto ARVO myönsi palkinnon:

- neljättä kertaa (29.10.2018)
- teolle, jonka liiketoiminnassa yhdistyvät laajat yhteiskunnalliset vaikutukset ja innovatiivinen toimintatapa yhteiskunnan, ihmisten tai ympäristön hyväksi.

<http://arvoliitto.fi/2018/10/29/vaestoliiton-perheystavallinen-tyopaikka-ohjelma-palkittiin-vuoden-vaikuttavimpana-arvo-tekona>

Väestöliitto toivon, onnellisuuden ja ihmisoikeuksien asialla

- **Tehtävänäemme on vahvistaa ihmisten hyvinvointia ja yhteyttä toisiinsa**
- **Unelmamme on maailma, jossa ihmiset voivat hyvin ja jokaisella on elämää rikastuttava ihmissuhde**
- **Olemme koko väestön asialla rohkeasti omien arvojemme pohjalta**
  - Luotettavasti
  - Helposti lähestyttävästi
  - Oikeudenmukaisesti
  - Aktiivisesti ja ennakkoluulottomasti

Perheystävällinen työpaikka -ohjelman tausta

1. Tutkimusnäyttöä

- Sekä kansallista että kansainvälistä tutkimusta perheen ja työn yhteensovittamisesta ja sen hyödyistä

2. Kehittämistyötä Väestöliitossa vuodesta 2009 alkaen

- Kansainvälisten ja suomalaisten mallien ja sertifikaattien vertailua, esim. Saksa, Slovenia, Kanada
- Menetelmien kehittämistä, mm. perheystävällisyys-kysely ja itsearviointikeskustelut, yrityksiltä ja organisaatioilta saatu palaute
- Perheystävällisyyden käytännön pilotointia ja tiedon keruuta toteutetuista kehittämistoimista työpaikoilla

Kun puhutaan perheystävällisyydestä, perhe ymmärretään laajasti:

- **henkilöt, jotka vastaaja katsoo kuuluviksi omaan perheeseensä, kuten omat lapset, puoliso, omat/puolison vanhemmat, bonuslapset, lastenlapset, omat sisarukset ym.**
- **työelämässä perhevapaita koskevat säännökset ja lainkohdat koskevat tiettyjä henkilöitä ja perheenjäseniä**
- **paikallisesti voidaan sopia erityisiä ohjeistuksia ja pelisääntöjä, joita noudatetaan erilaisissa yhteensovittamisen tilanteissa, ottaen huomioon perheiden moninaisuus**

Miten perheystävällisyys hyödyttää työpaikoilla ja yhteiskunnassa?

1. Konkreettiset teot vaikuttavat myönteisesti yksilö- ja organisaatiotasolla

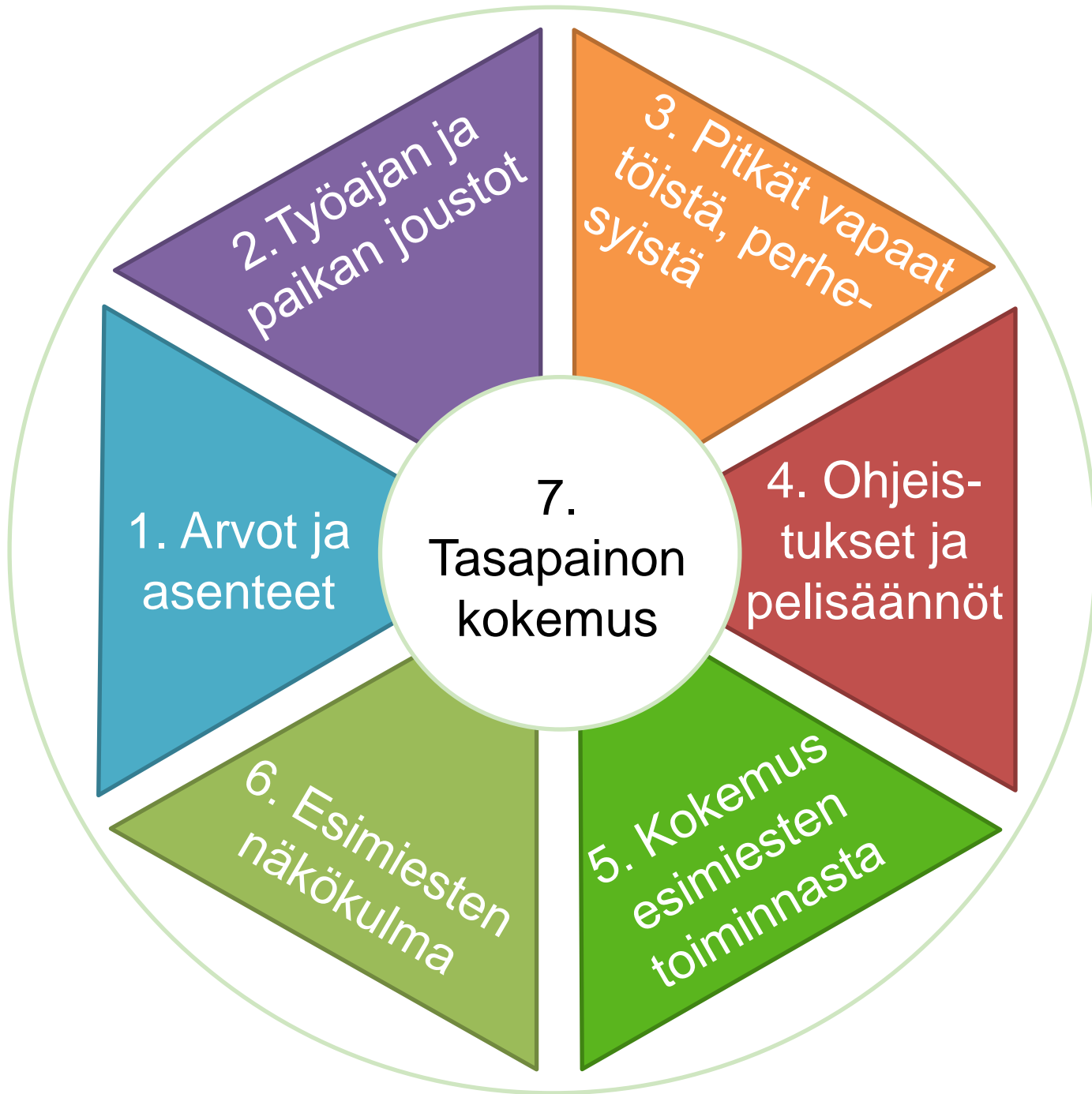
- Perheiden arki paranee
- Työyhteisöjen toimintakulttuuri vapautuu
- Sitoutuminen työnantajaan vahvistuu

2. Perheystävällisten organisaatioiden määrän kasvu vahvistaa ilmiötä

- laaja perhekäsitys vallitsevaksi, perhe voimavarana
- tasapuolisuuden ja tasa-arvon tukeminen työyhteisöissä
- myönteinen vaikutus yhteiskunnan yhteisiin hyvinvointihaasteisiin

3. Perheystävällisyys on työpaikkojen kilpailuetu ja rekrytointivaltti

- Suomi edelläkävijänä

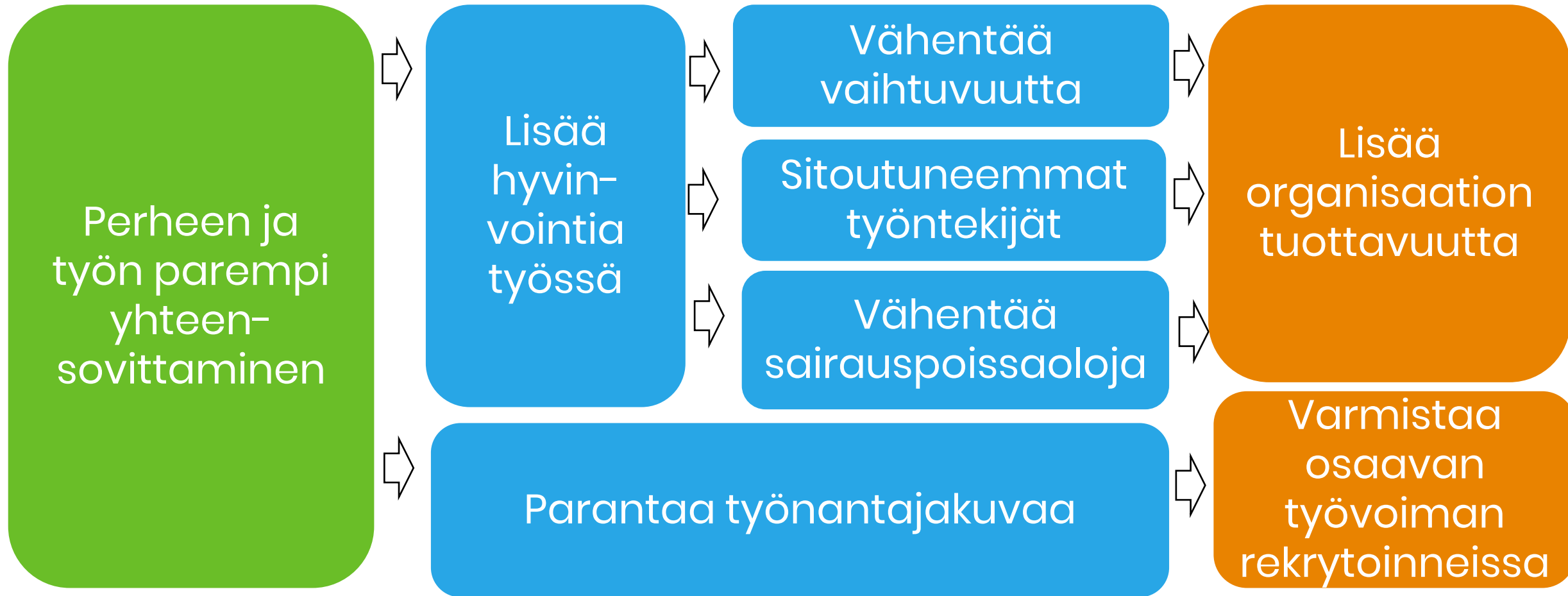
**Miten
perheystävällisyyttä
rakennetaan?
— osa-alueet**

Perheystävällisellä työpaikalla

- otetaan huomioon erilaiset elämäntilanteet osana työntekoa ja työpaikan käytäntöjä
- henkilöstöpolitiikka ja tehokas työnteko edellyttävät perheystävällisyyttä tukevien pelisääntöjen laatimista
- esimiehet ja henkilöstöhallinto toimivat oikeudenmukaisesti, tasapuolisesti ja lainmukaisesti
- yhteisistä pelisäännöistä tiedottaminen ja ohjeistusten päivittäminen keskeistä
- periaatteiden ja käytäntöjen lisäksi myös tilannekohtaista joustavuutta

Miksi yrityksen kannattaa olla perheystävällinen?

Väestöliiton Perheystävällinen työpaikka –ohjelma

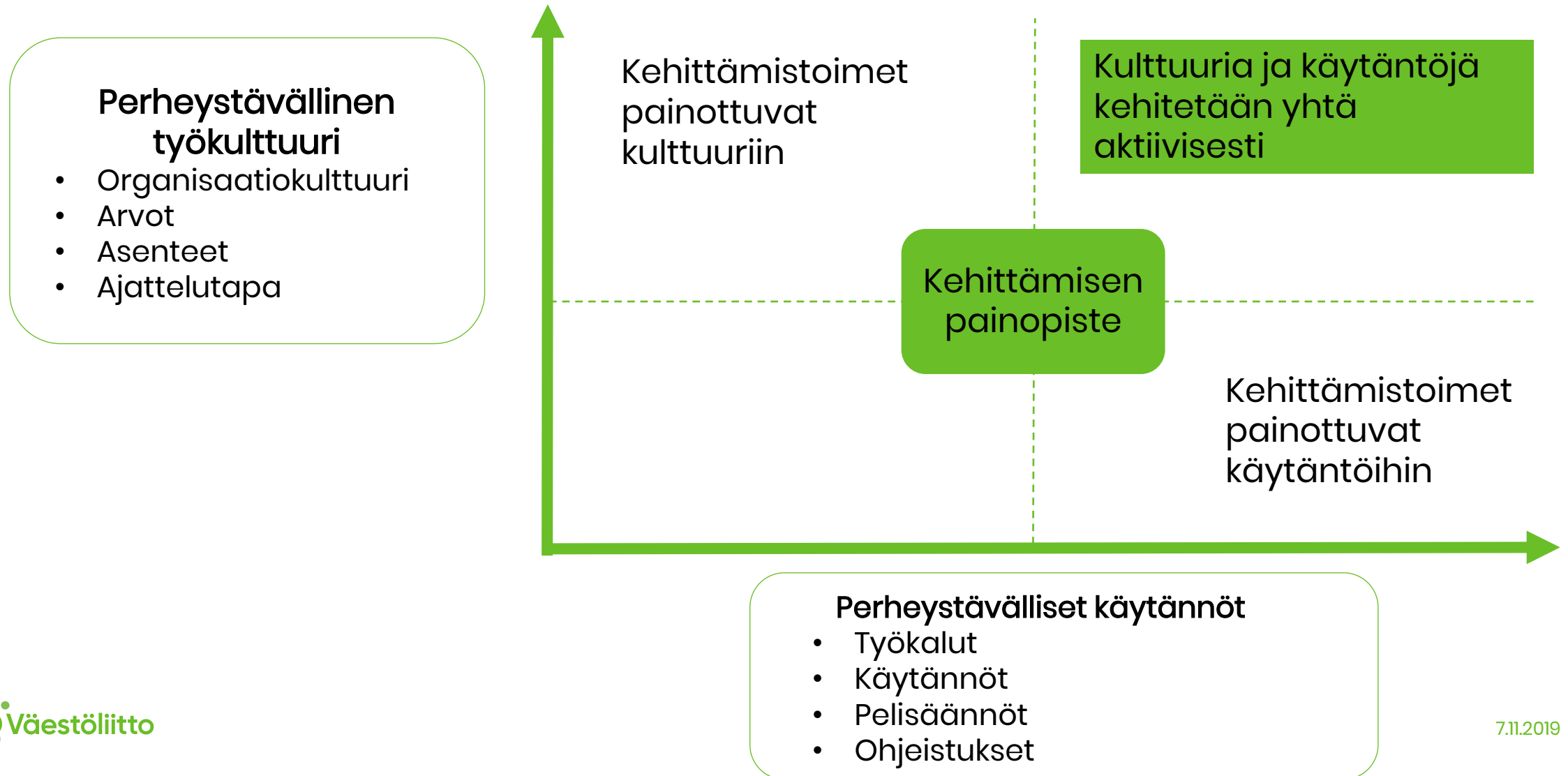
Miksi Perheystävällinen työpaikka -ohjelma?

- Ohjelma muotoutuu yritysten erilaisiin lähtötilanteisiin ja tarpeisiin
- Yritys vastaa itse ohjelmassa etenemisestä ja kehittämistyöstä kunkin yrityksen tavoitteiden pohjalta
- Laaja perhekäsitys: kyse ei ole vain lapsiperheiden asia vaan laajasti eri elämänvaiheet ja -tilanteet
- Väestöliitto voi toimia kumppanina ja sparrata ohjelmassa etenemisessä

Väestöliitto kumppanina

- Antaa sparraavaa tukea juuri siinä muodossa, josta yritys saa lisäarvoa
- Vankka kokemus käytännöistä
- Pitkäaikainen tutkimustieto, joka on dialogissa työelämän käytäntöjen kanssa
- Tukee yrityksen medianäkyvyyttä perheystävällisyyteen liittyvissä asioissa

Kehittämisen ulottuvuudet ja kehittämistoimien kohdentuminen

Esimerkkejä konkreettisista kehittämistoimista

- Etätyömahdollisuuksien lisääminen
- Työvuorosunnittelun kehittäminen, yksilöllisten tarpeiden huomioon ottaminen
- Työaikajoustojen ja perhevapaaajärjestelyjen kehittäminen
- Miesten perhevapaiden käytön lisääminen
- Isovanhemmaksi tulemisen huomioon ottaminen
- Omaistaan hoitavien perhetilanteiden tunnistaminen ja tukeminen
- Esimiesten valmennus perheen ja työn yhteensovittamisen kysymyksistä (Iait, TES, pelisäännöt)
- Vuosilomien jakaminen, tasapuolisuus
- Puheeksiottaminen entistä avoimempaa
- Sisäinen viestintä ja ohjeistukset
- Sairaalan lapsen hoidon ikärajaa korotettu joillakin aloilla ja työpaikoilla

Omaishoitajuuden ja työn yhteensovittaminen

Työhyvinvoinnin näkökulma

”Tärkeää on huomata, että joustoja on mahdollista käyttää myös silloin, kun lähipiirissä on joku muu erityistä tukea tarvitseva, esimerkiksi puoliso, omat vanhemmat tai isovanhemmat”.

- työhyvinvointisuunnittelija -

Eräissä julkisen sektorin organisaatioissa on perheen - myös omaishoidon - ja työn yhteensovittamiseksi

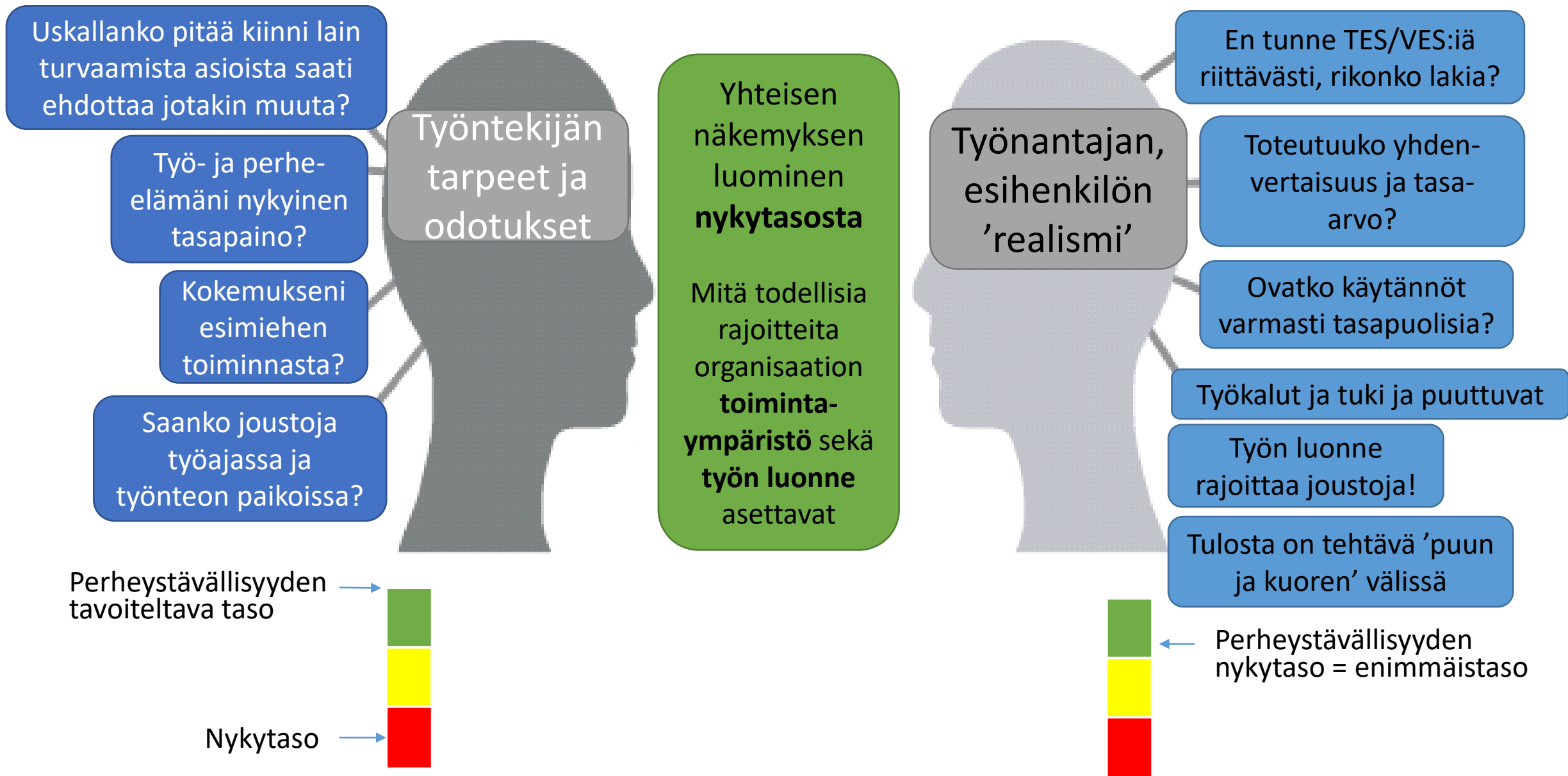
- **Avarrettu ajatusmaailmaa: laaja perhekäsitys**
- **Toteutettu uusia toimintamalleja**
- **Mitattu edistymistä**

- **Henkilöstö on haastanut esimieskuntaa**
- **Vakituisia varahenkilöstöä on lisätty**
- **Työvuorosuunnitteluun uusi järjestelmä ja yhteisöllinen toimintamalli**
- **Työaikapankki kytketty työvuorosuunnittelujärjestelmään**
- **Aktiivista sisäistä ja ulkoista viestintää, viestien toistaminen!**

Esimerkkinä: Ennen – Nyt

- Esimies teki työvuorolistan
- Työntekijät esittivät esimiehelle toiveitaan
- Listat tuotiin nähtäville ennen kunkin jakson alkua

- Esimies/esihenkilö antaa työntekijöille työvuorosuunnitelmapohjan
- Työntekijät voivat itse suunnitella työvuoroja yhteisten pelisääntöjen mukaan
- Työntekijät pystyvät seuraamaan, miten työvuorot toteutuvat seuraavilla jaksoilla

Perheystävällisyys on yhteistä ymmärrystä

Omaisien ja työntekijän näkökulma

”Kun ikääntyvien vanhempieni asioiden hoito alkoi viedä yhä enemmän aikaa, alkoi tuntua, että joka paikkaan ei enää repeä.

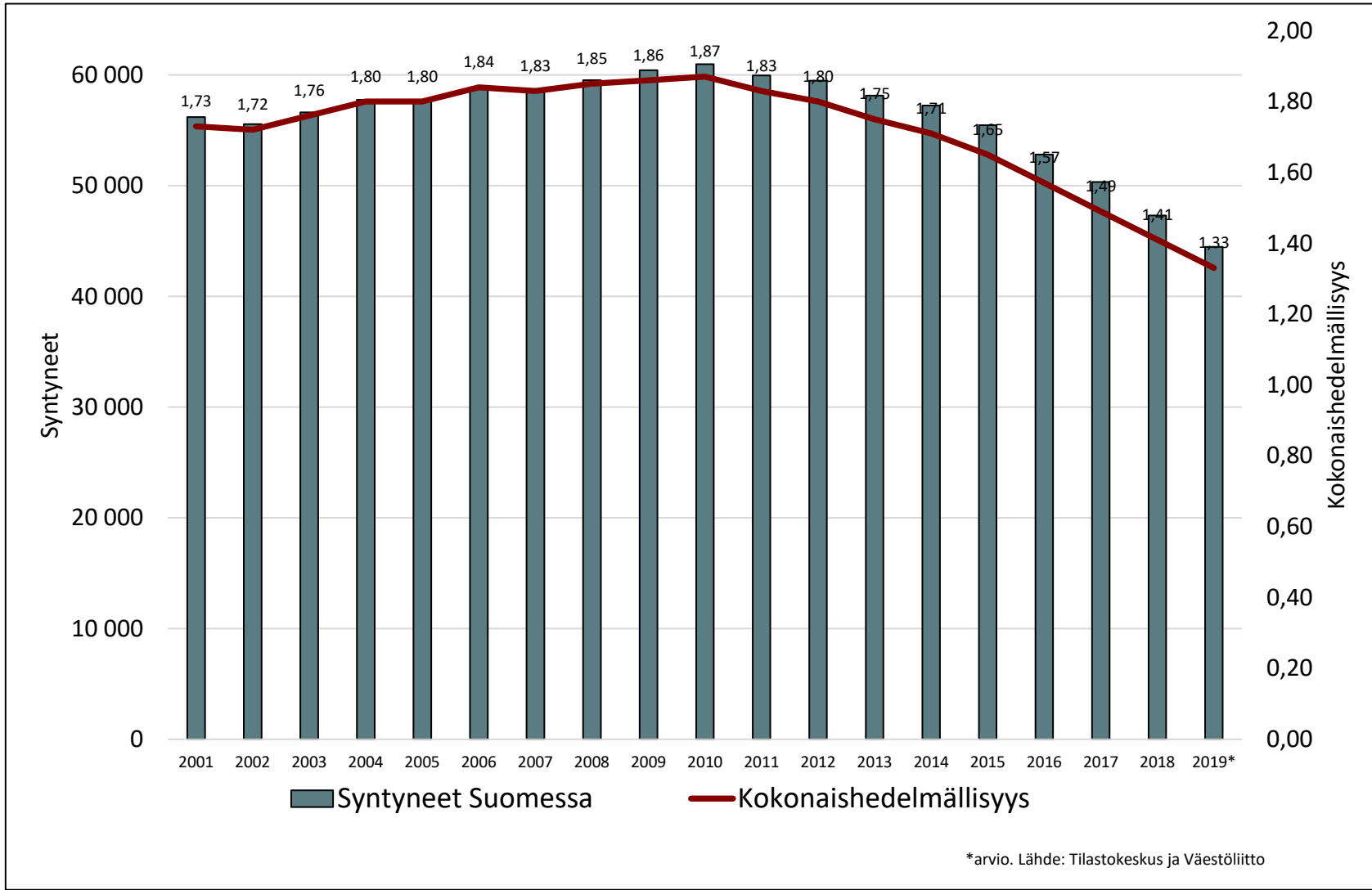
-- Tein lyhennettyä 80-prosenttista työaikaa useammassa jaksossa, joiden välillä tein kokoaikatyötä aina, kun elämäntilanne sen salli.”

- Työntekijä, julkinen sektori, naisvaltainen ala -

Suomi on globaalin väestönmuutoksen loppusuoran eturintamassa

Mikä on toivottu ja kestävä
kehityksen mukainen
väestönkehitys?

Kokonaishedelmällisyys Suomessa 2000–2010-l.

Mitä väestönmuutos voisi merkitä perheiden ja omaishoidon kannalta, esimerkkejä

- **Enemmän lapsettomia**

- perhe muodostuu aikuisista ”lapsista” ja heidän ikääntyneistä vanhemmistaan
- perhe muodostuu aikuisesta tai ikääntyneestä pariskunnasta
- ystävyys ja erilainen yhteisöllisyys voi tulla nykyistä vahvemmin täydentämään perhesuhteita

- **Enemmän yksilapsisia perheitä**

- Ei sisaruksia, yksi aikuinen lapsi huolehtimassa ikääntyneistä vanhemmista
- Isovanhempien merkitys yksilapsiselle perheelle suuri; esim. ei aikuisia sisaruksia

- **Työikäisten osuus vähenee; työvoimasta niukkuutta; hoivapalvelut haasteessa**

- Jos läheinen hoivan tarpeessa, omaishoidon merkitys suuri
- Työn ja omaishoitajuuden yhteensovittamishaaste korostuu entisestään

The logo graphic consists of several overlapping circles of varying sizes and shades of light green, arranged in a cluster to the left of the text.

Väestöliitto